

PĒTNIECĪBA

Konkurēt plašajā pasaulē

Eiropas Savienības pētniecības un inovācijas atbalsta programma Apvārsnis 2020 (Horizon 2020) ir vērsta uz Eiropas konkurētspējas stiprināšanu pasaules mērogā

INFORMĀCIJAI

Uzņēmumi:

SIA Tilde
SIA Baltijas Konsultācijas
SIA Avuatest
SIA Rīgas Satiksme
SIA Renesco
SIA LETA
SIA EuroLCDs
SIA Ekodoma

Pētniecības un izglītības iestādes:

Latvijas Universitāte
Latvijas Zinātņu akadēmija
Latvijas Organiskās Sintēzes institūts
Rīgas Tehniskā Universitāte
Ventspils Augstskola
Elektronikas un datorzinātņu institūts
u.c.

LIAA

PUBLIKĀTES FOTO

Programma ir vērsta uz to, lai zinātniskos atklājumus pārvērstu inovatīvos produktos un pakalpojumos, kas radītu jaunas iespējas uzņēmējdarbībai un uzlabotu cilvēku dzīvi. Tā stimulē ekonomiku, stiprina ES zinātnes un tehnoloģijas bāzi un rūpniecisko konkurētspēju nākotnē, tiecoties uz viedāku, ilgtspējīgu un iekļaujošu sabiedrību,» stāsta Iveta Cīrule, Apvārsnis 2020 Nacionālā kontaktpunkta eksperte. Apvārsnis 2020 līdzekļi paredzēti trīs galveno virzienu atstāšanai – zinātnes izcilībai, līdera lomai rūpniecībā un sabiedrības problēmu risināšanai. «Projektu pieteikumus un partnerības biznesa organizācijas var veidot visos trīs virzienos. Veidojot projekta pieteikumus vai iesaistoties starptautiskajās partnerībās, ir svarīgi izvērtēt jau apstiprināto projektu tematiku un partnerības,» viņa uzsver. Projektus var iesniegt gan individuāli, gan partnerībā. Partnerus iespējams meklēt dažādos veidos, piemēram, Eiropas Biznesa atbalsta tīklā, Nacionālajā kontaktpunktā, Eiropas Komisijas projektu rezultātu vietnē Cordis. Tāpat tos iespējams atrast dažādās kontaktbiržās, kur iespējams satikties ar potenciālajiem partneriem un klātienē izrunāt iespējamo sadarbību un kompetences. Piemēram, šonedēļ notiks Eiropas Biznesa atbalsta tīkla rīkotā kontaktbirža biznesa tehnoloģiju un inovāciju izstādes Riga Comm 2017 ietvaros.

Vaicāta, kā kļūt par Apvārsnis 2020 partneri, I. Cīrule stāsta, ka jāveic vairāki soļi. Pirmkārt, nepieciešams definēt projekta ideju un pārbaudīt tās atbilstību uzsaukumu tematikai. Otrkārt, jāizpēta projektu iesniegšanas datumi. Treškārt, jāiegūst dalībnieka identifikācijas kods. Ja projektu iesniedz vairāki uzņēmumi, šis kods nepieciešams katram no tiem. Tāpat I. Cīrule iesaka konsultēties Valsts izglītības atstāšanas aģentūrā ar izvēlēto tematu ekspertiem. Tehniski sagatavoties un iegūt Eiropas Komisijas identifikācijas kodu var divu nedēļu laikā, taču projekta pieteikuma sagatavošana var aizņemt līdz pat trim mēnešiem.

Sīva konkurence

Latvijas statistika par šo programmu liecina, ka trešā daļa no visiem iesniegtajiem projektiem pārvar t.s. kvalitātes sliekšni un 30% no tiem iegūst finansējumu. «Kopumā konkurence ir liela, jo Apvārsnis 2020 budžeta un dažādo tematu ziņā ir apjomīgākā programma, tāpēc kopumā Eiropā interese par šo programmu ir liela. 2017. gadā no gandrīz 1500 projekta pieteikumiem visās programmas jomās visā ES finansējumu saņēma 190 projekti. Šo projektu budžeta kopsumma ir 160 miljoni eiro,» stāsta I. Cīrule.

Kopumā programmas ietvaros no Latvijas kopš 2014. gada līdz šī gada oktobrim atbalstīti 160 projekti ar 190 Latvijas dalībniekiem un budžeta kopsumma veido 41 miljonu eiro. Latvijas projektu iesniedzēji ir koordinatori 30 no 160 apstiprinātajiem projektiem. No apstiprinātajiem projektiem deviņus iesniegušas SIA ar kopējo projektu budžeta kopsummu teju 31 miljona eiro apmērā, kas piešķirti visiem projektu partnerībās iesaistītajiem. Visvairāk apstiprinātie projekti saistīti ar enerģētiku un pārtikas drošību. I. Cīrule spriež: tas saistīts ar to, ka šāda veida projekti risina Eiropas līmeņa problēmu un piedāvā inovatīvu skatījumu, kuru pēc tam var pielietot citi industrijas pārstāvji, ir pārdomāts un sabalansēts projekta partnerības konsorcijs, kopumā partneri papildina un dod artavu kopējā projekta zināšanu radīšanā. «Būtiska loma ir arī valsts nacionālo kontaktpunktu pārstāvju darbībai, informējot potenciālos projekta iesniedzējus par projekta konkursa tēmām un iespējamām partnerībām. Būtiski ir veikt sagatavošanās priekšdarbus pirms projekta iesniegšanas,» viņa uzsver. Kā vienu no Apvārsnis 2020 piemēriem Latvijā I. Cīrule min projektu RealValue, kas risina un meklē inovatīvus līdzekļus, lai palielinātu atjaunojamo energoavotu izmantošanas iespējas. Projektā tiks īstenotas gan praktiskas demonstrācijas Īrijā, Vācijā un Latvijā, gan inovatīvi modeļi, lai uzskatāmi parādītu ieguvumus visiem elektroenerģijas tirgus dalībniekiem, māsaiem-

Kopš 2014. gada līdz šī gada oktobrim Apvārsnis 2020 ietvaros no Latvijas atbalstīti 160 projekti ar 190 Latvijas dalībniekiem un budžeta kopsumma veido 41 miljonu eiro,

IVETA CĪRULE,
APVĀRSNIS 2020
NACIONĀLĀ
KONTAKTPUNKTA
EKSPERTE.

cībās un citos objektos izmantojot vietēja mēroga enerģijas uzkrāšanas ierīces ar nelielu jaudu. Šis projekts sāks 2015. gada jūnijā un tā budžets ir 15,5 miljoni eiro, no kuriem 12 miljoni eiro ir Apvārsnis 2020 līdzfinansējums.

Sadarbojas ar līderiem

Vaicāta, cik sarežģīta ir pieteikšanās, Rīgas Tehniskās universitātes Zinātniskās darbības projektu nodaļas vadītāja Sandra Vasiļevska norāda, ka tas nav komplicēti. Grūtākais ir atrast kopīgu projekta mērķi un uzticamus projekta partnerus. «Labs partneris ir institūcija vai uzņēmums ar atbilstošu zinātnisko kapacitāti un atbildīgu attieksmi pret projektā noteikto prasību ievērošanu. «Apvārsnis 2020 atbalstu gūst 12% no visiem pieteiktajiem projektiem, konkurence ir milzīga. Lai to izturētu, svarīga ir ne tikai zinātniskā ideja un kapacitāte, bet arī sadarbības vēsture un punktualitāte iepriekšējo projektu realizēšanā. Ir svarīgi sevi parādīt kā labu partneri gan zinātniskajā, gan administratīvajā līmenī,» viņa norāda. RTU šobrīd realizē divpadsmit Apvārsnis 2020 projektus dažādās zinātnes jomās. Vidējais projekta ilgums ir divi līdz trīs gadi. Šobrīd lielākā daļa projektu ir vidus stadijā, kad var sākt vērtēt pirmos sasniegtos rezultātus. «Šie projekti ir ļoti nozīmīgi gan RTU, gan uzņēmumiem, kuri izmantos pētījumu rezultātus. Ja zinātniskā institūcija uzvar konkursā, tas liecina par ekselenci konkrētajā jomā. Sacensība ir Eiropas mērogā, un tie ir augstākā līmeņa zinātniskās sadarbības projekti. Protams, Latvijas zinātniskā finansējuma kontekstā universitātei ļoti būtisks ir arī projektā piesaistītais finansējums. Svarīga ir arī iespēja sadarboties ar industrijas lielajiem uzņēmumiem – Siemens, Airbus, Volvo, Intel, ABB, Daimler AG, KUKA Roboters, Philips, Thales Avionics SAS un citiem,» stāsta Sandra Vasiļevska, RTU Zinātniskās darbības projektu nodaļas vadītāja. Pašmāju kompānija Tilde šobrīd strādā trīs Apvārsnis 2020 projektos – QT21, KPLEX un BDVe. Iepriekš kompānija veiksmīgi strādājusi arī šīs programmas projektā FREME un decembrī sāks darbu jaunā projektā LYNX. «QT21 projekts ļauj mums kopā ar Eiropas un pasaules vadošo pētniecības centru pētniekiem strādāt pie jaunām mašīntulkošanas metodēm un novērtēt šīs metodes praksē. Savukārt BDVe veido jaunu ekosistēmu lielo datu izmantošanai ES ekonomikā, bet KPLEX projektā pētām vienu no lielākajām lielo datu problēmām – daudzvalodīgu nestrukturētu tekstuālu datu analīzes un apstrādes iespējas,» atklāj Raivis Skadiņš, Tildes pētniecības un izstrādes direktors. Projekti kompānijai ir nozīmīgi, jo ļauj kopā ar ietekmīgiem pētniekiem strādāt pie jaunām tehnoloģijām, tie veicina sadarbību ilgtermiņā un ļauj būt Eiropas pētījumu epicentrā.

Arī R. Skadiņš uzskata, ka pieteikties ir viegli, grūtāk ir uzrakstīt labu projektu, kas iegūst augstu vērtējumu un tiktu līdzfinansēts. Lai sagatavotu labu projektu, ir vajadzīga spoža ideja, ir jāzina, ko grib pētīt, kādas ir jomas pētnieciskās aktualitātes, kādas jaunas tehnoloģijas grib izveidot. «Svarīgi, lai projekts ļoti precīzi atbilstu programmas prioritātēm un prasībām, un ir jāatrod labi sadarbības partneri, kas ir savas jomas eksperti un var veidot spēcīgu konsorcijs,» viņš norāda.

Līdz pat 2,5 miljoniem

«Uzņēmumi parasti izvēlas gatavot pieteikumus programmas Apvārsnis 2020 mazo un vidējo uzņēmumu programmas instrumentā SME1 un SME2 – pirmās un otrās fāzes projektiem,» saka I. Cīrule. Pirmās fāzes projektu mērķis ir nodrošināt pilotpētījumus par inovatīvu ideju ieviešanu, piemēram, koncepcijas izveidei vai biznesa plāna izstrādei jaunam vai uzlabotam produktam. Pirmā fāze ļauj uzņēmējiem sagatavoties pieteikuma otrajai fāzei. Tajā uzņēmumi pretendē uz 50 tūkstošu eiro fiksētu grantu, kas veido 70% no kopējām atbalstāmām izmaksām, tāpēc maksimālā atbalstāmā projekta kopējā budžeta summa ir 71,4 tūkstoši eiro. Pirmās fāzes projektu kopējās attiecināmās izmaksas veido visas pamatotās nepieciešamās darbības, lai ieviestu šo projektu, piemēram, darba algas un nodokļi, ekspertu ārpakalpojums, ceļa izdevumi un sadarbības pasākumu izmaksas. Otrās fāzes projekti ir paredzēti, lai praktiski ieviestu inovatīvas idejas, piemēram, tā ir prototipēšana, testēšana, demonstrēšana, liela apjoma produktu validācija un ieviešana tirgū, kas balstās uz pārbaudītu biznesa plānu. Otrās fāzes projekta attiecināmās izmaksas ir tiešās personāla izmaksas, ārpakalpojumi, ceļa izdevumi, aprīkojuma izmaksas. Tie pretendē uz finansējumu no 500 tūkstošiem līdz 2,5 miljoniem eiro. līdzīgi kā pirmajā fāzē, nepieciešams 30% līdzfinansējums. Pirmās un otrās fāzes pieteikumus var iesniegt gan individuāli, gan partnerībā ar citām organizācijām, piesaistot sadarbības partnerus.

Anda Asere